

paa Selvhjælp. Thi den Tale om Selvhjælp til Alderdomsforsørgelse er, for en stor Del af de Klasser, som her er Tale om, en sørgelig og unyttig Tale. Selvhjælp i de Klasser, som her er Tale om, særlig med Hensyn til Alderdommen, bestaar kun i at tage Brødet fra Kone og Børn for at lægge det hen til Alderdommen. Det er den Selvhjælp, som det bliver til, det er den Selvhjælp, som der bliver Tale om, og det ville alle forstaa. Denne Tale om Selvhjælp, naar Talen er om at hjælpe de fattige, er ogsaa en Tale, som skriver sig her ovenfra og nu er kommen ned her i Salen, men det er ingen virkelig Ventretale, og det er netop i mine Øjne det bedste og sundeste ved dette Lovforslag, at der etableres et nyt Retsprincip, som jeg ganske og oprigtig vil ligger. Dette Lovforslag vil gennemføre et absolut nyt Retsprincip, og jeg vil oprigtig sige, at dette Lovforslag hviler paa den Betragtning, at Samfundet, som tager gennem Konjunkturerne og Arbejdet Hoveddelen af en Mand's Fortjeneste, hvad Samfundet og den rige gør, fra en Mand's 18de til hans 60de Aar, hvad der er Grænserne for en Mand's Erhvervslevne af den arbejdende Klasse, de have i mine Øjne en Retspligt til at forsørge disse Folk, indtil de naa det 18de Aar, indtil de naa den Alder, hvor Erhvervsdygtigheden indtræder, og efter at de have opnaaet den Alder, hvor Erhvervsdygtigheden ophører. Det er et fornuftigt Retsprincip og et Retsprincip, som vil blive et fornuftigt Supplement til den nuværende Samfundsorden. Vi anerkende det for Børnenes Vedkommende, vi anerkende i den moderne Stat, at Samfundet har en Pligt til at undervise Børnene, og at Samfundet maa opdrage dem, indtil deres Erhvervsdygtighed indtræder. Vi tale ikke om, hvorledes denne Opdragelse er, den kan mange Gange være slet nok; men at Samfundet har en Retspligt dertil, det er anerkendt, og jeg siger, at man vil komme derhen, at man siger, at Samfundet har den samme Retspligt til at forsørge de gamle, hvis Erhvervsdygtighed ad Naturens Vej er ophørt, at de der have den samme Retspligt som overfor Børnene. Vi staa her overfor en Naturting, det organiserede Samfund, et Samfund, som vil kalde sig et kultiveret Samfund, har en Pligt, som det ikke vil kunne unddrage sig, og overfor denne Retspligt taler man ikke om Forbrydere eller Tugthuslemmer eller om Folk, som sidde paa Fattiggaardene. Her er Tale om en Invalideretslov af den samme Art som den, der paalægger Samfundet en Pligt til at opdrage Børnene, lige indtil Erhvervslevnen melder sig og ikke længere. Her er

en ny Lov, som siger, at Samfundet, som tager Skatter, og den rige, som har Fortjenesten, har den Pligt at yde den Bestyttelse i det moderne Samfund til den Mand, hvem ad Naturens Vej Erhvervslevnen svigter, og til at opretholde Livet for en saadan Mand. Det er en Retsfærdighedsfordring, som ethvert Menneske maa føle. I den Forbindelse kan der efter min Formening ikke være Tale om Selvhjælp. Der staa vi overfor en Samfundsopgave, en Retspligt, som man vil blive nødt til at opfylde. Jeg vil sige, at jeg ikke hylber den Anstuelse, at man skal gøre Forskel paa straffede Personer og andre; fraset Hensynet til at opdrage de unge og have Verlinge finder jeg det meningsløst, at Næringsloven udelukker en Mand, som er straffet, fra at faa Borgerstab og at kunne ernære sig. Overfor Erhvervslevnet maa alle være lige, og der skal man ikke tage Hensyn til om en Mand er straffet eller ikke, naar han ellers i Aaringer har opført sig godt. Der kan ikke anses noget fornuftigt for at lukke ude fra Erhvervslevnet en Mand, som Samfundet beholder, som Samfundet ikke mener, at det gennem sin Nødværgeret bør tilintetgøre. Dermed vil jeg sige, at jeg mener, at der ved dette Lovforslag er etableret et nyt Retsprincip og et forstandigt Retsprincip, som der virkelig er Fornuft i, og som nok vil gaa frem, selv om det behandles under ugunstige Vilkaar, og selv om det i Dag har mange imod sig; det nærer jeg ingen Tvivl om, og jeg vil sige, at naar man staa overfor en saadan Opgave og overfor saadanne Forhold, deler jeg den samme Opfattelse som det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgtreds (Harald Jensen), og jeg glæder mig ved at kunne sige det samme som han, at man ikke kan forsvare at tage Midlerne som her mod en Retspligt, og det ville alle kunne være enige om, om ikke i Dag saa i Morgen, ogsaa de Folk af Højre, som have filantropiske Interesser, ville blive enige med os om denne Sag, om, at der her er et nyt og forstandigt Retsprincip. Saa taler man her meget om det skammelige ved dette Lovforslag, om, at det ikke kommer til at paalægge Kommunerne noget. Dertil vil jeg sige, at Kommunerne have nok endda at gøre, og at Kommunerne have Udsigt til ved de andre sociale Lovforslag at faa yderligere at gøre. Nej, Kommunerne have noget, som de have Grund til at tage sig yderligere af, og det er Skolevæsenet. Lad dem gennemføre en Skolelov, som svarer til de ideelle Forsdringer, og se, om der saa kan blive Raad til yderligere at gøre noget. Jeg tror, at hvis man skal kunne naa